

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

УДК 330.322

DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.25-1>

ІНСТИТУЦІЙНІ ЧИННИКИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

INSTITUTIONAL FACTORS OF FOREIGN INVESTMENT ATTRACTION IN UKRAINE'S ECONOMY

Городняк І.В.

кандидат соціологічних наук., доцент,
доцент кафедри маркетингу,
Львівський національний університет імені Івана Франка

Терендій А.Б.

студентка спеціальності «Економіка»,
освітньої програми «Міжнародна економіка»,
Львівський національний університет імені Івана Франка

Horodniak Iryna

Candidate of Sociology Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of Marketing Department,
Ivan Franko National University of Lviv

Terendii Anastasiia

Student in Economics
Educational Program "International Economics",
Ivan Franko National University of Lviv

У статті розглянуто іноземні інвестиції як важливий фактор розвитку економіки держави. Окреслено важливість іноземних інвестицій у зростанні фінансово-економічних показників, залученні новітніх технологій та забезпеченні структурних зрушень у розвитку економіки України. Окреслено суть інвестицій та їхнє значення в розвитку національної економіки. Здійснено детальний аналіз структури та динаміки інвестиційної діяльності в Україні. Проаналізовано динаміку надходження/вкладення прямих іноземних інвестицій в економіку України та з України впродовж 2005–2018 років. Здійснено порівняльний аналіз надходження інвестицій з країн світу та країн ЄС в економіку України, а також у країни ЄС з України впродовж 2010–2018 років. Визначено основні інвестори України впродовж 2010–2018 років. Проаналізовано частку найбільших країн-інвесторів в економіці України за 2018 рік. Проаналізовано інституційні чинники залучення іноземних інвестицій в економіку України. Здійснено кореляційний аналіз впливу інституційних чинників на залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України.

Ключові слова: інвестиція, іноземні інвестиції, прямі інвестиції, прямі іноземні інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестор, інституційні чинники.

В статье рассмотрены иностранные инвестиции как важный фактор развития экономики государства. Определена важность иностранных инвестиций в росте финансово-экономических показателей, привлечении новейших технологий и обеспечении структурных сдвигов в развитии экономики Украины. Определена суть инвестиций и их значение в развитии национальной экономики. Осуществлен подробный анализ структуры и динамики инвестиционной деятельности в Украине. Проанализирована динамика поступления/вложения прямых иностранных инвестиций в экономику Украины и из Украины в течение 2005 – 2018 годов. Осуществлен сравнительный анализ поступления инвестиций из стран мира и стран ЕС в экономику Украины, а также в страны ЕС из Украины в течение 2010–2018 годов. Определены основные инвесторы Украины в течение 2010–2018 годов. Проанализирована доля крупнейших стран-

інвесторів в економіку України в 2018 году. Проанализированы институциональные факторы привлечения иностранных инвестиций в экономику Украины. Осуществлен корреляционный анализ влияния институциональных факторов на привлечение прямых иностранных инвестиций в экономику Украины.

Ключевые слова: инвестиция, иностранные инвестиции, прямые инвестиции, прямые иностранные инвестиции, инвестиционная деятельность, инвестор, институциональные факторы.

The article considers foreign investments as an important factor in the development of the state's economy. The importance of foreign investments in the growth of financial and economic indicators, the attraction of new technologies and the provision of structural changes in the development of the Ukrainian economy are outlined. In recent years, the role of foreign investment in the Ukrainian economy has become even more important, as our country is going through a stage of reforming economic processes on the path to international integration into the European economic space. The essence of investments and their functions in the development of the national economy are outlined. A detailed analysis of the structure and dynamics of investment activity in Ukraine is made. The volume of attraction of foreign direct investment into the country's economy has been determined. The economic development of the regions depends on the efficiency of the organization of the investment process. The dynamics of foreign direct investment inflows/investments into the economy of Ukraine and from Ukraine during 2005–2018 are analyzed. It was noted that the decrease in investment activity occurred in all regions of Ukraine. Such changes were due to the instability of the economic and political situation in the country, the imperfection of the Ukrainian legislation, the lack of proper support for the development of the investment market by the authorities, the lack of regulation of the tax system, the complexity of the registration and licensing procedures. The comparative analysis of the inflow of investments from the world and the EU countries into the economy of Ukraine, as well as to the EU countries from Ukraine during 2010–2018 was carried out. For the past 13 years, the largest increase in foreign direct investment has been in 2008. The main investors of Ukraine during 2010–2018 have been identified. The main investors of Ukraine in 2018, accounting for 83% of the total investment volume, are the remaining 10 investor countries. The share of the largest investor countries in the economy of Ukraine for 2018 is analyzed. It has been determined that in previous years, Ukraine has lost most of its investments from Austria, Cyprus and France. Institutional factors of attracting foreign investments into the economy of Ukraine are analyzed. Correlation analysis of the influence of institutional factors on attraction of foreign direct investments into the Ukrainian economy is carried out.

Key words: investment, foreign investment, direct investment, foreign direct investment, investment activity, investor, institutional factors.

Постановка проблеми. Ефективна діяльність суб'єктів господарювання, а також розвиток економіки країни неможливий без реалізації інвестиційних проєктів, оскільки без інвестиційної діяльності неможливо здійснити зміни в економіці та підвищити соціальний та економічний розвиток держави. Інвестиційна діяльність виступає головним чинником зростання економіки, акумулюючи тимчасово вільні фінансові ресурси і спрямовуючи їх на реалізацію економічних проєктів для отримання економічної вигоди у майбутньому. Інвестиційна ситуація, що сьогодні склалася в Україні, є досить нестабільною і характеризується відсутністю достатнього обсягу інвестицій через несприятливий інвестиційний клімат в країні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

В економічній науці питання залучення іноземних інвестицій в економіку України та поліпшення інвестиційного клімату завжди привертало увагу дослідників. Окремі аспекти досліджувалися та знайшли своє місце у роботах закордонних та вітчизняних учених, таких як: О. Власюк, Ю. Біленко, Л. Борщ, Т. Говорушко, Н. Гребенюк, Б. Данилишин, А. Дука, Г. Євтушенко, Л. Журавовська, С. Іванов, В. Кардаш, С. Коваленко, Р. Качур, І. Крупка, Є. Ланченко, М. Лесечко, А. Музиченко, М. Недашківський, В. Опарін, М. Оробчук, А. Пересада, Д. Покришка, А. Сохецька, В. Струніна, К. Титов, В. Федоренко,

Ю. Швець та багато інших. Однак, незважаючи на значну кількість праць із цієї проблематики, вона потребує подальшого дослідження, особливо в періоди економічної нестабільності.

Постановка завдання. Метою роботи є аналіз стану та динаміки залучення іноземних інвестицій в економіку України; визначення частки найбільших країн-інвесторів в економіці України; аналіз впливу інституційних чинників на прями іноземні інвестиції в Україну за даними кореляційно-регресійного аналізу.

Виклад основного матеріалу. Термін «інвестиції» у вітчизняній науковій і навчальній літературі почали досить широко вживати у період реформування національної економіки, тобто її переходу від командно-адміністративного управління до ринкових відносин.

Дослідниця А. Дука визначає інвестиції як економічні ресурси, спрямовані на збільшення реального капіталу суспільства [1, с. 44]. Науковці Т. Говорушко та Н. Обушна трактують іноземні інвестиції як сукупність грошових, майнових, інтелектуальних та інших цінностей, які вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності (згідно з чинним законодавством) на території України з метою отримання при цьому вигоди – прибутку (доходу) та/або ж досягнення економічного, соціального, інноваційного й екологічного ефектів [2].

Для аналізу стану інвестиційної діяльності в Україні необхідно зосередити увагу на показниках, які її характеризують. За даними Державної служби статистики, обсяг прямих іноземних інвестицій в Україну зростав до 2014 року. Проте в період з 2014 по 2018 рр. відбувається скорочення цього показника. Такі зміни відбулися завдяки нестабільності економічного та політичного стану в країні, недосконалість українського законодавства, відсутності належного забезпечення розвитку інвестиційного ринку з боку влади, неврегульованості податкової системи, складності реєстраційних та ліцензійних процедур.

У 2009 році спостерігається значне скорочення обсягу залучень іноземних інвестицій на 6097 млн дол. Починаючи з 2010 року відбувається поступове покращення ситуації завдяки приросту прямих іноземних інвестицій. Впродовж 2013–2014 років простежується несприятливе становище через стрімке падіння обсягу залучених інвестицій. Також значення на кінець 2017 року скоротилося проти 2016 року на 1082 млн дол. У 2018 році простежується позитивна динаміка щодо збільшення обсягу прямих іноземних інвестицій на 668 мільйонів доларів. Впродовж останніх 13 років найбільший приріст прямих іноземних інвестицій прийшовся на 2008 рік. Незважаючи на стрімкі коливання обсягу залучень, у 2012 році розмір інвестицій найбільш наблизився до останнього максимального значення. При цьому за останні 6 років країна не досягла такого значного розміру приросту іноземних залучень. Ця тенденція до зниження обсягу іноземних інвестицій є наслідком невирішеної низки причин недовіри інвесторів, серед яких: високий рівень корупції в країні, недовіра до судової системи, нестабільність національної валюти, монополізація ринків та політична нестабільність в країні.

Обсяг вкладених прямих іноземних інвестицій у період 2005–2018 рр. в економіку України та з України зображено на рисунку 1. За останні 5 років лише у 2016 році простежується найбільш позитивна динаміка накопичених іноземних вкладень в національну економіку, проте Україна досі не досягла значень за обсягом іноземних інвестицій, які були перед початком військової агресії.

За даними Держкомстату, у січні-червні 2019 р. до економіки України іноземними інвесторами було вкладено 1259,5 млн дол. США. Зокрема, з Кіпру – 26,5%, Нідерландів – 19,7%, Російської федерації – 12,8%, Швейцарії – 8,9%, Австрії – 4,5%, Угорщини – 3,7% та США – 3,5% від загальної кількості [3].

Щодо прямих інвестицій до України, то протягом 2010–2016 років вони надходили з 134 країн світу, у тому числі: прямі інвестиції з країн ЄС зменшилися і становили 24 145,2 млн дол. США у 2018 р. порівняно з 31 538,4 млн дол. США у 2010 р. Натомість прямі інвестиції (акціонерний капітал) з України в економіці країн ЄС поступово зростали впродовж 2010–2018 рр. з 5465,0 млн дол. США у 2010 р до 6115,1 млн дол. США у 2017 р., а у 2018 році зменшення до 6075,5 млн дол. США у 2010 р. Слід зазначити, що Державний комітет статистики України наводить дані без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і Севастополя.

Основними інвесторами України у 2018 році, на яких припадає 83% від загального обсягу інвестицій, залишилися 10 країн-інвесторів (табл. 1). Список лідерів, які раніше, очолює Кіпр – 8932,7 млн дол. США, Нідерланди – 6395,0 млн дол. США, Велика Британія – 1944,4 млн дол. США, Німеччина – 1682,9 млн дол., Швейцарія – 1515,9 млн дол. США, Віргінські острови (брит.) – 1358,4 млн дол. США, Австрія – 1038,8 млн дол.

Рис. 1. Динаміка надходження/вкладення прямих іноземних інвестицій в економіку України та з України впродовж 2005–2018 рр., млн дол. США

Джерело: побудовано на основі [3]

США, Російська Федерація – 797,2 млн дол. США, Франція – 723,4 млн дол. США, Польща – 571,3 млн дол. США. Потрібно відзначити, що за попередні роки Україна втратила велику частину інвестування від Австрії, Кіпру та Франції.

Структура прямих інвестицій за країнами походження в економіці України за 2018 р. наведена на рис. 2.

Це пов'язано з тим, що ці країни є або до недавнього часу були офшорними зонами, тобто третина від усіх залучених прямих іноземних інвестицій у 2018 році. До того ж основна частина інвестиційних надходжень – це гроші українських бізнесменів, які, ухилившись від сплати податків, вивели їх для того, щоб «реінвестувати» ці кошти у вигляді прямих іноземних інвестицій.

Вагомим чинником темпів та обсягів інвестицій в українській економіці є наявне інституційне середовище.

Таким чином, покращення чи погіршення інвестиційного клімату країни (регіону, галузі,

підприємства тощо) відбувається під впливом певних чинників, які прямо чи опосередковано впливають на процеси інвестування та можуть сприяти активізації чи гальмуванню інвестиційної активності.

Дослідження інвестиційного середовища можна здійснювати на макро-, та мікрорівні. При цьому макроекономічне середовище формують змінні чинники, що стимулюють або стримують інвестування в національну економіку. Насамперед до таких чинників належать: економічні, інституційні та політичні, міжнародні економічні та політичні, соціокультурні та демографічні. Таким чином, чинниками макросередовища виступають змінні чинники, які загалом зумовлюють інвестування в національній економіці.

Натомість мікроекономічне інвестиційне середовище відображає стан економічних та інших змінних чинників, що сприяють або перешкоджають інвестуванню в певній галузі економіки в конкретному регіоні чи на ринку. Як

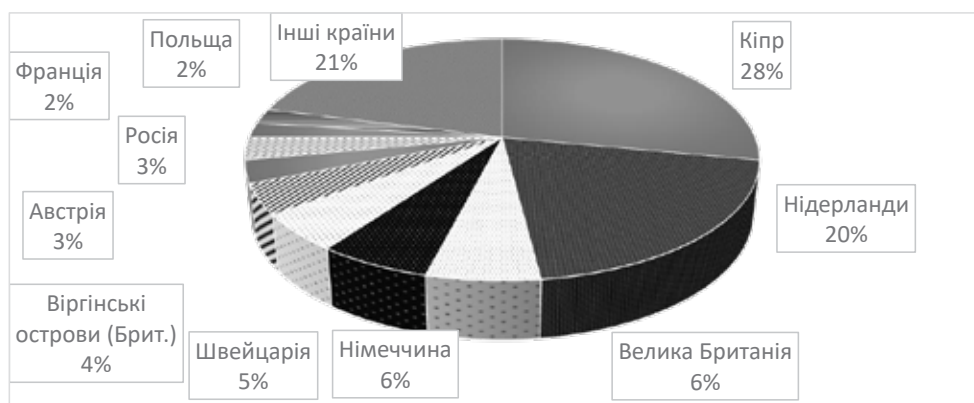

Рис. 2. Частка найбільших країн-інвесторів в економіці України за 2018 рік, %

Джерело: побудовано на основі [3]

Таблиця 1

Основні інвестори України з 2010–2018 рр., млн дол. США

Країна	Обсяг на 1 січня						На 31 грудня 2018
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Кіпр	15907,7	17725,6	11971,6	9894,8	8785,5	8932,7	8879,5
Нідерланди	8727,6	9007,5	6887,3	6090,3	6028,4	6395,0	7060,9
Велика Британія	2496,9	2768,2	2146,2	1785,2	1947,0	1944,4	1955,9
Німеччина	4496,3	2908,4	2110,6	1604,9	1564,2	1682,9	1668,2
Швейцарія	1097,6	1351,0	1391,7	1391,0	1436,9	1515,9	1540,7
Віргінські острови (Брит.)	1888,2	2275,9	1988,3	1715,0	1682,3	1358,4	1311,4
Австрія	2476,9	2314,0	1351,5	1152,6	1099,9	1038,8	1005,6
Росія	3040,5	3525,9	1620,5	343,8	813,6	797,2	1008,1
Франція	1510,3	1520,5	1341,9	1299,1	615,6	723,4	636,0
Польща	897,2	819,8	708,0	679,4	509,1	571,3	593,9

Джерело: побудовано на основі [3].

бачимо, мікроекономічне середовище представлено змінними чинниками, що впливають на інвестиційні процеси в певній галузі регіону.

Таким чином, інвестиційний клімат на макrorівні оцінюють з урахуванням показників політичного (включаючи законодавство), економічного та соціального середовища. Аналіз найбільш відомих підходів до оцінки інвестиційного клімату країни вказує на те, що міжнародні агентства як основні параметри використовують такі макроекономічні показники, як динаміка приросту і структура ВВП, стан платіжного балансу країни, фінансового ринку, обслуговування зовнішнього і внутрішнього боргу. Вивчення складників макrorівня допомагає визначити інвестиційний клімат країни загалом та окреслити можливості здійснення інвестицій у цю країну.

Вивчивши макrorівень, інвестор переходить до аналізу політичного та правового складників, зокрема впливу на інвестицію з боку органів державної влади різного рівня щодо вимог реєстрації, оподаткування, ліцензування, сертифікації тощо.

На процес залучення іноземних інвестицій та формування сприятливого інвестиційного клімату може помітно впливати саме інституційне середовище

В економічній науці під інституційним середовищем здебільшого розуміють основні політичні, соціальні і правові норми, які є базою для виробництва, обміну й споживання. Іншими словами, інституційне середовище – це визначений упорядкований набір інститутів, що визначають обмеження для економічних суб'єктів, які формуються у межах тієї чи іншої системи координації господарської діяльності. У цьому зв'язку розрізняють поняття «інституції» та «правила». Правила – загальновизнані й захищені розпорядження, що забороняють чи дозволяють певні дії одного індивіда чи групи людей у їхній взаємодії з іншими людьми чи групами людей. Правила, які формують інститут, мають значення тільки тоді, коли їх застосовують до значної кількості людей. Отже, будь-який інститут – це набір визначених правил, тоді як правила не завжди є інститутом [4, с. 61–62].

В економічній літературі інститути поділяють на формальні та неформальні. Під неформальними інститутами розуміють ті форми взаємодій, що існують у реальному житті, але в правовій практиці не узаконені. Формальні інститути – інститути, що одержали статус легітимних, що стали обов'язковим правилом для частини суб'єктів господарювання. Основою формальних інститутів є реальні відносини, правила, норми поведінки, що існують у господарському житті. Ці норми поширюються з часом та, підкоряючи усе більшу частину господарюючих суб'єктів, поступово оформляються законодавчо, легітимно і набувають певної форми. Моніторинг змін у неформальних інсти-

тутах, їхня легітимізація і статусне оформлення суб'єкта нині активно досліджується у межах економіко-правових концепцій.

У структурі формальних інститутів прийнято виділяти:

– Політичні інститути, що визначають владну ієрархічну структуру суспільства, способи ухвалення рішень і контролю. Еволюція й функціонування формальних політичних інститутів є предметом аналізу у межах теорії суспільного вибору.

– Формальні економічні інститути у науковій літературі розглядаються в одному контексті з правами власності внаслідок того, що вони «установлюють права власності, тобто пучок прав на використання й одержання доходу від застосування майна чи ресурсів. Економічні правила визначають можливі форми організації господарської діяльності, у межах якої окремі індивіди чи групи кооперуються між собою чи вступають у конкурентні відносини. Наприклад, до економічних правил зачислено встановлення граничних цін на продукти й ресурси, що визначають межі обміну на конкретному ринку; уведення обмежень на імпорт тощо.

– Інститути контрактації визначають умови угоди між покупцем і постачальником. Контракти варто розглядати як правила, які структурують у часі і в просторі відносини між двома або більше економічними суб'єктами на основі специфікації обмінюваних прав і зобов'язань відповідно до досягнутої між ними угоди. Інститути контрактації, поряд із правами власності, є базовими в інституційній структурі будь-якої економічної системи.

Важливе значення для розуміння інституційного середовища має точне тлумачення тінювих і нетінювих інститутів. Нелегітимні інститути можуть не суперечити закону і бути відкритими, тобто цілком легальними. Наприклад, оптимізація податкових виплат, посередництво під час зменшення заборгованості підприємств бюджетам усіх рівнів існують легально як інструменти функціонування інституту підприємництва, одна частина якого діє як тінюва, а інша – як «прозора». Причому тінюва може поділятися на кримінальну і некримінальну, тобто на відносини, що поки ще ніяк не регулюються (посередництво при розрахунках з бюджетом), і ті, які суперечать нормам, що регулюють господарські відносини (схеми ухиляння від податків) [4, с. 65–66].

Дослідниця М. Сімонова зазначає, що інституційне середовище прямого іноземного інвестування слід трактувати, з одного боку, як зовнішні щодо суб'єктів міжнародних інвестиційних процесів правила, традиції та законодавчі норми інвестиційної діяльності, а з іншого – як система взаємодіючих між собою інститутів її регулювання на національному, регіональному та наднаціональному рівні. Саме таке трактування цього поняття найбільшою мірою відобра-

жає багаторівневу структуру сучасних інститутів міжнародного інвестування, їхні функціональні компетентності та неформалізовані правила реалізації інвестиційної діяльності.

При цьому структура інституційного середовища прямого іноземного інвестування включає сукупність формальних та неформальних інституцій, норм і правил, котрі визначають основні напрями, джерела та масштаби використання інвестиційних ресурсів в економіці, а також сфери та галузі їхнього вкладення, забезпечуючи максимально сприятливі умови для взаємодії всіх суб'єктів інвестиційного процесу [5, с. 11].

Дослідник Ю. Біленко зазначає, що інституційне середовище відіграє роль фундаментального чинника темпів та обсягів інвестицій в українській економіці. Для кількісного вимірювання елементів інституційного середовища була використана база даних Світового банку Worldwide Governance Indicators (WGI) [6]. WGI складається з шести показників широкого спектру інституційного середовища для більш ніж 200 країн від 1996 року, а саме рівня контролю за корупцією, рівня політичної стабільності, рівня ефективності урядування, рівня якості державного регулювання, рівня забезпечення верховенства права, рівня забезпечення свободи слова і виборів. Величини цих показників коливаються в діапазоні від $-2,5$ до $+2,5$. Ці показники базуються на кількох сотнях змінних, отриманих з 31 різного джерела даних, що включають сприйняття управління опитуваними респондентами, неурядовими організаціями, комерційних постачальників ділової інформації, а також організацій державного сектору по всьому світі.

Проведене дослідження впливу вищезгаданих показників інституційного середовища на обсяги загальних інвестицій в основний

капітал в Україні у 1996–2016 роках. Спочатку був проведений аналіз взаємодії цих показників на основі коефіцієнтів кореляції та отримані такі результати впливу на показник інвестицій в основний капітал: рівень контролю за корупцією становить $0,032225$; рівень ефективності урядування – $0,302624$; рівень політичної стабільності – $-0,266148$; рівень якості державного регулювання – $-0,272961$; рівень забезпечення верховенства права – $0,617878$; рівень забезпечення свободи слова і виборів – $0,645411$ [7, с. 22].

Аналізуючи вплив інституційних чинників на прямі іноземні інвестиції в Україну, слід зазначити, що найбільше відставання нашої держави від провідних країн світу спостерігається у сфері захисту прав інвесторів, розвинутості інфраструктури інвестиційної діяльності, прозорості реєстрації прав власності, свободи інвесторів від контролю держави та корупції, податкового навантаження на економіку тощо [5, с. 18–19].

Серед інституційних чинників впливу на прямі іноземні інвестиції одним із найважливіших є інститут права власності. Ми намагалися проаналізувати динаміку оцінки інституту права власності України за даними «Звіту Світового економічного форуму» за 2009–2018 роки (рис. 3) [8].

Для більшості інвесторів гарантування прав їхньої власності є однією з найважливіших передумов прийняття рішення про розміщення інвестицій.

Спираючись на досвід зарубіжних країн, ми використали один із методів кореляційно-регресійного аналізу, який передбачає виявлення кореляційного зв'язку між однією чи кількома ознаками-факторами та результуючою змінною і дає можливість визначити тісноту цього зв'язку за допомогою коефіцієнта кореляції ($k_{\text{кор}}$). Для розрахунку впливу фактор-

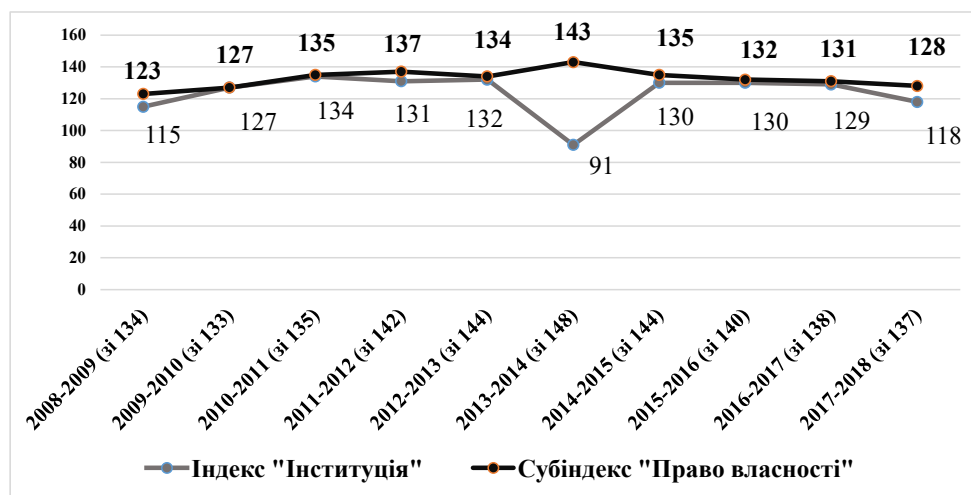

Рис. 3. Оцінка та позиція України

Джерело: побудовано на основі [8]

них змінних на результуючу використано надбудови «Пакет Аналізу» в Microsoft Excel для розрахунку коефіцієнтів кореляції досліджуваних змінних.

Відповідні показники інституційного середовища і результуюча змінна – обсяг прямих іноземних інвестицій, що надійшли в економіку України за відповідний період, результати розрахунків наведено в таблиці 2.

З обчислених даних можна простежити тісний прямий кореляційний зв'язок між обсягом прямих іноземних інвестицій, що надходили в економіку України за аналізований період, і такими факторними змінними, як прозорість урядової політики, етична поведінка фірм, надійність аудиту та звітності ($k_{кор} > 0,7$). Саме цим показникам потенційні інвестори приділяють найбільшу увагу. Деяко менш важливим для потенційних інвесторів є показник лобіювання інтересів ($k_{кор} = 0,6$). Натомість недостатньо суттєвими для залучення прямих іноземних інвестицій є такі чинники інституційного середовища, як нецільове використання бюджетних коштів, ефективність корпоративних рад та захист інтересів акціонерів ($k_{кор} < 0,4$).

Щодо ефективності державних витрат, захисту інвесторів, бюрократії, захисту інтелектуальної власності, права власності, ефективності правової системи, корупції і хабарництва, значення демонструють обернену залежність,

яка передбачає, що збільшення факторної змінної спричиняє зменшення результуючої.

Слід зазначити, що, досліджуючи інституційні чинники іноземних інвестицій в економіку України, доцільно насамперед аналізувати державне регулювання як сукупність інструментів, за допомогою яких відповідні органи держави на базі законодавства та в межах своєї компетенції здійснюють вплив на процес функціонування тієї чи іншої сфери суспільного життя.

Висновки і пропозиції. Отже, серед головних причин зниження інвестиційної діяльності в Україні слід зазначити несприятливий інвестиційний клімат, недосконалість законодавчої бази, недосконалість інвестиційних інструментів та недостатній розвиток інвестиційного ринку. Натомість, незважаючи на суттєві проблеми у створенні сприятливого інвестиційного клімату, доречно відзначити поступове покращення інвестиційної привабливості України. Зокрема, покращити інвестиційний клімат можна, сконцентрувавши наявні ресурси в пріоритетних галузях виробництва економіки з подальшим їхнім перетворенням в інвестиції, спростивши систему оподаткування, реєстрації та ліцензування, надаючи податкові пільги; захищаючи права власності інвесторів, розробляючи плани підвищення інвестиційної привабливості всіх регіонів країни шляхом попереднього дослідження їхнього інвестиційного середовища, тощо.

Таблиця 2

Коефіцієнти кореляції чинників інституційного середовища і результуючої змінної

Рік	Результуюча змінна ПІІ, млн дол. США	Індекси													
		Право власності	Захист інтелектуальної власності	Корупція і хабарництво	Захист інвесторів	Лобіювання інтересів	Бюрократія	Ефективність правової системи	Прозорість урядової політики	Етична поведінка фірм	Надійність аудиту та звітності	Нецільове використання бюджетних коштів	Ефективність корпоративних рад	Ефективність державних витрат	Захист інтересів акціонерів
2015	2961	2,7	2,7	3,0	4,3	2,5	2,9	2,6	2,3	3,7	3,7	2,4	4,4	1,9	2,8
2016	3284	2,9	3,1	2,9	4,8	2,7	3,3	2,8	2,6	3,8	3,6	2,7	4,1	1,9	2,9
2017	2202	3,0	3,2	2,9	5,3	2,5	3,4	2,8	2,5	3,4	3,5	2,5	4,1	2,8	2,8
2018	2870	3,3	3,3	3,2	5,7	2,4	3,3	2,4	2,5	3,4	3,6	2,4	4,6	2,4	3,1
Коефіцієнт кореляції		-0,2	-0,3	0,1	-0,4	0,6	-0,4	-0,2	0,8	0,8	0,7	0,4	0,2	-0,9	0,3

Джерело: розроблено на основі [8]

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. *Інвестування* : навч. посібник. Київ : Каравела, 2007. 424 с.
2. Говорушко Т.А. Сутність прямих іноземних інвестицій та їх класифікація. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10871/1/20134.pdf> (дата звернення 21.11.2019).
3. Офіційний сайт Державний комітет статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/zed.htm (дата звернення 28.11.2019).
4. Сохецька А.В. Інституційні фактори економічного зростання в умовах переходу України до ринку : дис. ... канд. екон. наук : 08.01.01. Львів, 2003. 226 с.
5. Сімонова М.В. Глобалізація інституційного забезпечення прямого іноземного інвестування: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.02. – Київ, 2012. 21 с.
6. Official website of The World Bank. URL: <http://data.worldbank.org>. (дата звернення 05.10.2019).
7. Біленко Ю.І. Формування капіталу, прями іноземні інвестиції та економічне зростання української економіки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2018. Вип. 21. Ч.1. С. 19–23.
8. The Global Competitiveness Report. URL: <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2018>. (дата звернення 30.10.2019).
9. Качур Р.П. Державне регулювання інвестиційної діяльності в трансформаційній економіці України: дис. ... канд. екон. наук : 08.01.03. Львів, 2015. 262 с.
10. Олешко Т.І., Козел А.М. Особливості залучення іноземних інвестицій в економіку України. *Ефективна економіка*. 2019. № 4. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2019/6.pdf (дата звернення 18.11.2019).

REFERENCES:

1. Duka A.P. (2007) Teorii ta praktyka investytsiinoi diialnosti. [The theory and practice of investment activity]. *Investuvannia* [Investment]. Kyiv: Karavela, pp. 424. (in Ukrainian).
2. Hovorushko T.A. (2019) Sutnist priamykh inozemnykh investytsii ta yikh klasyfikatsiia. [The essence of foreign direct investment and their classification]. Available at: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10871/1/20134.pdf>. (accessed 21 October 2019). (in Ukrainian).
3. Ofitsiynyi sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. [Official site of the State Statistics Service of Ukraine]. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (accessed 28 October 2019). (in Ukrainian).
4. Sokhecjka A.V. (2003) *Instytuticijni faktory ekonomichnogo zrostantnja v umovakh perekhodu Ukrajinny do rynku* [Institutional factors of economic growth in conditions of transition of Ukraine to the market] (PhD Thesis), Lviv: Lvivskiy natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka. (in Ukrainian).
5. Simonova M.V. (2012) *Ghlobalizacija instytuticijnogho zabezpechennja prjamogho inozemnogho investuvannja* [Globalization of the institutional environment of the foreign direct investment] (PhD Thesis), Kyjiv: Kyjivskiy nacional'nyj ekonomichnyj universytet imeni Vadyma Ghetjmana. (in Ukrainian).
6. Oficijnyj veb-sajt Svitovogho banku [Official website of The World Bank]. Available at: <http://data.worldbank.org>. (accessed 10 October 2019). (in Ukrainian).
7. Bilenko Ju.I. (2018) Formuvannja kapitalu, prjami inozemni investyciji ta ekonomichne zrostantnja ukrajinskoji ekonomiky. [Capital formation, foreign direct investment and economic growth of the Ukrainian economy] *Naukovyj visnyk Uzhghorodskogho nacional'nogho universytetu*. vol. 21. no.1. pp. 19–23. (in Ukrainian).
8. The Global Competitiveness Report 2018. [World economic forum]. Available at: <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2018> (accessed 30 October 2019). (in English).
9. Kachur R.P. (2015) *Derzhavne rehuliuвання investytsiinoi diialnosti v transformatsiinii ekonomitsi Ukrainy* [State regulation of investment activity in the transformation economy of Ukraine] (PhD Thesis), Lviv: Lvivskiy natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka. (in Ukrainian).
10. Oleshko T.I., Kozel A.M. (2019) Osoblyvosti zaluchennia inozemnykh investytsii v ekonomiku Ukrainy. [Features of attraction of foreign investments in the economy of Ukraine]. *Efektivna ekonomika*. no. 4. Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2019/6.pdf (accessed 18 October 2019). (in Ukrainian).